

Augustin Zegrean - presedinte Valer Dorneanu - judecator Toni Grebla - judecator Petre Lazarioiu - judecator Mircea Stefan Minea - judecator Daniel Marius Morar - judecator Mona Maria Pivniceru - judecator Puskás Valentin Zoltán - judecator Tudorel Toader - judecator Mihaela Senia Costinescu - magistrat-asistent-sef

1. Prin Cererea cu nr. 5/1.225 din 5 martie 2014, prim-ministrul Guvernului Romaniei a solicitat Curtii Constitutionale sa se pronunte asupra existentei unui conflict juridic de natura constitutionala intre Presedintele Romaniei si Guvernul Romaniei.
2. Sesizarea se intemeiaza pe prevederile art. 146 lit. e) din Constitutie si ale art. 11 alin. (1) lit. A.e), ale art. 34, 35 si 36 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale. Cererea a fost inregistrata la Curtea Constitutionala sub nr. 931 din 5 martie 2014 si formeaza obiectul Dosarului nr. 169E/2014.
3. In motivarea sesizarii, prim-ministrul Romaniei a expus argumentele pe care se intemeiaza sustinerea privind existenta unui conflict juridic de natura constitutionala, argumente evidentiate in continuare.
4. „Prin adresa nr. 5/1.171/03M.2014, prim-ministrul a transmis Presedintilor celor doua Camere, in baza art. 85 alin. (3) din Constitutia Romaniei, republicata, o Scrisoare cuprinzand propunerea de remaniere a Guvernului prin schimbarea structurii si a compozitiei politice, solicitand, totodata, Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputatilor si Senatului stabilirea ordinii de zi si a datei convocarii deputatilor si senatorilor in sedinta comuna, in vederea aprobarii noilor membri ai Guvernului.
5. In data de 4 martie 2014, Camera Deputatilor si Senatul, reunite in sedinta comuna, au aprobat, la propunerea prim-ministrului, Hotararea nr. 1/2014 privind modificarea structurii si compozitiei politice a Guvernului Romaniei.
6. In baza acestei Hotarari a Parlamentului, Presedintele Romaniei trebuie sa isi indeplineasca obligatia legala de a emite decretele de numire a noilor membri ai Guvernului.
7. Presedintele Romaniei, in conferinta de presa organizata la Palatul Cotroceni, in data de 4 martie a.c., a afirmat ca numirea membrilor Guvernului conform Hotararii Parlamentului mentionate anterior va fi conditionata de asumarea, de catre Guvernul in exercitiu, a unui nou program de guvernare.
8. Articolul 85 alin. (3) din Constitutia Romaniei, republicata, are urmatorul continut: «(3) Daca prin propunerea de remaniere se schimba structura sau compozitia politica a Guvernului, Presedintele Romaniei va putea exercita atributia prevazuta la alineatul (2) numai pe baza aprobarii Parlamentului, acordata la propunerea primului-ministru.»
9. Cerinta constitutionala a fost indeplinita prin propunerea de remaniere formulata de prim-ministru si prin aprobarea noii structuri si compozitiei politice a Guvernului, conform Hotararii Parlamentului sus-mentionate.
10. Astfel cum a statuat Curtea Constitutionala prin Decizia nr. 98 din 7 februarie 2008, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 140 din 22 februarie 2008, «Din textul Constitutiei rezulta ca, in cazurile prevazute la alin. (1) si (3) ale art. 85, numirea de catre Presedintele Romaniei a ministrilor este un act de executare a hotararii Parlamentului si de investire, pe aceasta baza, a ministrilor de catre seful statului. Hotararea organului reprezentativ suprem al poporului roman [art. 61 alin. (1) din Constitutia Romaniei] este un act obligatoriu, pe care Presedintele nu l-ar putea refuza decat prin savarsirea unor fapte grave de incalcare a Constitutiei.»
11. Dupa cum s-a subliniat in doctrina, aceasta competenta constitutionala a sefului statului este «o competenta legata, pe care el este obligat sa o exercite, cu respectarea intocmai a votului de incredere acordat. Privita exclusiv din acest punct de vedere, numirea are un caracter indeosebi solemn, ea nu implica posibilitatea unei aprecieri, de oportunitate sau de alt fel.» (M. Constantinescu, I. Muraru, Drept parlamentar romanesc, p. 260, Editura All Beck, Bucuresti, 2005).
12. Ipoteza descrisa la art. 85 alin. (3) din Constitutie corespunde situatiei in care fie se maresc numarul membrilor Guvernului, fie mai sunt cooptate la guvernare alte partide, respectiv sunt scoase de la guvernare mai multe partide (St. Deaconu in Constitutia Romaniei - comentariu pe articole, coordonator I. Muraru si E. S. Tanasescu, Bucuresti, Editura Ch. Beck 2008, pag. 806). Indiferent de situatia de fapt, dispozitiile art. 85 alin. (3) presupun in mod necesar un control parlamentar exercitat printr-un vot de aprobare a noului Guvern. In baza hotararii Parlamentului, Presedintele Romaniei emite decretul sau decretele de numire a noilor membri ai Guvernului. Textul constitutional nu face nicio referire la situatia in care Guvernul isi schimba programul politic votat de parlament la investirea sa.
13. In aceste conditii, Presedintele Romaniei nu poate conditiona numirea membrilor Guvernului, ca efect al remanierii, de modificarea sau completarea programului politic al Guvernului.
14. Programul a facut obiectul unei examinari si aprobari din partea legislativului la data investirii Guvernului si doar in situatia in care Guvernul are in vedere schimbarea acestui program se va actiona potrivit prevederilor constitutionale aplicabile. Mai mult, prin art. 3 din Hotararea Parlamentului Romaniei nr. 1/2014, Guvernul, in componenta rezultata dupa remaniere, si-a asumat Programul de guvernare, astfel cum a fost prezentat in sedinta Camerelor reunite din data de 21 decembrie 2012 si aprobat prin Hotararea Parlamentului Romaniei nr. 45/2012.
15. In consecinta, nu exista nicio modificare a Programului de guvernare deja aprobat.”
16. Prim-ministrul solicita Curtii Constitutionale sa constate existenta unui conflict juridic de natura constitutionala intre Guvernul Romaniei si Presedintele Romaniei, generat de refuzul sefului statului de a-si indeplini obligatiile legale decurgand din prevederile art. 85 alin. (3) din Constitutia Romaniei, republicata, in conformitate cu dispozitiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale, republicata, in opinia prim-ministrului solutionarea prezentului conflict juridic de natura constitutionala se poate face intr-un singur mod, prin indeplinirea de catre Presedintele Romaniei a tuturor obligatiilor constitutionale necesare pentru ca ministrii prevazuti in Hotararea Parlamentului Romaniei nr. 1/2014 sa fie investiti.
17. In concluzie, prim-ministrul solicita Curtii Constitutionale admiterea cererii si pronuntarea unei decizii prin care:
  - sa constate existenta unui conflict juridic de natura constitutionala intre Guvernul Romaniei si Presedintele Romaniei;
  - sa constate ca acest conflict este cauzat de refuzul Presedintelui Romaniei de a exercita atributia prevazuta la art. 85 alin. (2) si (3) din Constitutia Romaniei, republicata, conform Hotararii Parlamentului Romaniei nr. 1/2014 privind modificarea structurii si compozitiei politice a Guvernului Romaniei, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 157 din 4 martie 2014;
  - sa constate ca refuzul Presedintelui Romaniei de a numi pe unii membri ai Guvernului, conform aprobarii Parlamentului, in conformitate cu propunerea prim-ministrului, este neconstitucional.
18. In conformitate cu dispozitiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale, cererea a fost comunicata Presedintelui Romaniei si Guvernului, pentru a prezenta punctele lor de vedere asupra continutului conflictului juridic de natura constitutionala si a eventualelor cai de solutionare a acestuia.
19. Guvernul a transmis, prin Adresa nr. 5/1.279/2014, inregistrata la Curtea Constitutionala cu nr. 1.056 din 12 martie 2014, punctul sau de vedere in care, suplimentar fata de cele prezentate in sesizarea Curtii Constitutionale, arata ca, in conditiile in care, Presedintele Romaniei a emis Decretul nr. 261/2014 privind revocarea din functie si numirea unor membri ai Guvernului Romaniei, publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 62 din 5 martie 2014, sesizarea transmisa Curtii cu Adresa nr. 5/1.225/2014 a ramas fara obiect.

20. In eventualitatea in care, Curtea Constitutionala va analiza pe fond situatia existentei unui conflict juridic de natura constitutionala, Guvernul isi mentine integral punctul de vedere exprimat in temeiul prevederilor art. 146 lit. e) din Constitutie in continutul sesizarii inaintate Curtii Constitutionale. 21. Presedintele Romaniei a comunicat punctul sau de vedere cu Adresa nr. 620/14 martie 2014, inregistrata la Curtea Constitutionala sub nr. 1.108 din 14 martie 2014, prin care solicita Curtii sa constate ca nu exista un conflict juridic de natura constitutionala intre Presedintele Romaniei si Guvernul Romaniei, pentru considerente expuse in continuare.

22. In data de 3 martie 2014, prim-ministrul a transmis propunerea prin care a solicitat Parlamentului convocarea in sedinta comuna a Camerei Deputatilor si Senatului pentru data de 4 martie 2014, ora 15,00, in vederea aprobarii unor modificari in structura si componenta Guvernului Romaniei, respectiv desfiintarea/infiintarea unor posturi de membru al Guvernului, revocarea din functie si numirea in functie a unor membri ai Guvernului.

23. Prin Hotararea nr. 1/2014, Parlamentul a aprobat modificarea structurii si compozitiei politice a Guvernului Romaniei. Hotararea Parlamentului Romaniei a fost comunicata Presedintelui Romaniei in seara zilei de 4 martie 2014, la ora 19,15, si publicata ulterior in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 157 din 4 martie 2014.

24. In conformitate cu jurisprudenta Curtii Constitutionale, respectiv Decizia Curtii Constitutionale nr. 98/2008, Presedintele Romaniei a emis decretul privind revocarea din functie si numirea unor membri ai Guvernului Romaniei, in data de 5 martie 2014. Decretul nr. 261/2014 a fost publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 162 din 5 martie 2014.

25. Desfasurarea evenimentelor releva faptul ca nu a existat un conflict juridic de natura constitutionala intre Guvernul Romaniei si Presedintele Romaniei. In raport cu normele constitutionale, precum si cu jurisprudenta constitutionala si europeana, aspectele imputate Presedintelui Romaniei nu sunt acte, actiuni sau omisiuni, ci simple declaratii cu caracter politic. Procedura s-a finalizat cu emiterea decretului in cauza, cu respectarea intocmai a procedurii si a jurisprudentei constitutionale.

26. In ziua acordarii votului pentru schimbarea structurii si compozitiei politice a Guvernului, respectiv in data de 4 martie 2014, in calitate de Presedinte al Romaniei, domnul Traian Basescu a declarat public urmatoarele: „(...) *Punctul meu de vedere este ca voi respecta deciziile anterioare ale Curtii Constitutionale si voi numi toti ministrii in momentul in care conditiile vor fi indeplinite.*”, „(...) *cand este vorba despre un ministru desemnat prin votul Parlamentului, Presedintele este obligat sa-l numeasca, deci, indiferent care mi-ar fi parerea despre un ministru sau despre altul, nu ma pot opune votului Parlamentului. Asta a hotarat Curtea Constitutionala anterior. Deci, imi plac sau nu imi plac, nu are nicio relevanta(...)*”

27. Este indubitabil ca permanent Presedintele Romaniei a avut in vedere respectarea intocmai a procedurilor privitoare la numirea Guvernului, consacrate constitutional si jurisprudential.

28. Pretinsul conflict juridic intre Guvernul Romaniei, pe de o parte, si Presedintele Romaniei, pe de alta parte, nu exista si nici n-a existat pentru ca in prezenta cauza nu se fac referiri la acte sau actiuni prin care Presedintele Romaniei sa-si fi arogat puteri, atributii sau competente, care, potrivit Constitutiei, apartin unei alte autoritati publice si nici nu ne aflam in situatia in care Presedintele Romaniei ar fi trebuit sa isi exercite o atributie si nu si-a exercitat-o.

29. Presedintele Romaniei si-a exercitat intocmai de indata atributia constitutionala prevazuta de art. 85 alin. (2) coroborat cu art. 85 alin. (3) din Constitutie, ceea ce nu poate conduce la un conflict intre acesta si Guvern.

30. Nu exista nicio dispozitie constitutionala sau legala din care sa rezulte ca, dupa aprobarea Parlamentului, Presedintele Romaniei are un anumit termen pentru emiterea decretului de numire a noilor membri ai Guvernului. Mai mult, nu se poate retine ca emiterea decretului a fost intarziata prin corespondenta, declaratiile politice si luarile de pozitie ce au avut loc.

31. Presedintele Romaniei considera ca emiterea decretului s-a realizat in cel mai scurt termen posibil, respectiv in ziua urmatoare adoptarii Hotararii Parlamentului Romaniei nr. 1/2014, ce a fost comunicata Presedintelui Romaniei in data de 4 martie 2014, la ora 19,15, si publicata in seara aceleiasi zile in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 157 din 4 martie 2014. Asadar nu exista niciun temei de nelegalitate in procedura desfasurata de Presedintele Romaniei.

32. Emiterea decretului privind revocarea din functie si numirea unor membri ai Guvernului Romaniei la nicio zi dupa aprobarea Parlamentului a propunerii prim-ministrului nu poate fi considerata ca a generat un blocaj institutional. Trebuie observat ca, in perioada mentionata, Guvernul Romaniei functiona cu ministrii interimari, nefiind demis in urma vreunei proceduri constitutionale, astfel incat atributiile sale sa fie limitate numai la actele necesare pentru administrarea treburilor publice.

33. Declaratiile nu pot da nastere unui conflict juridic de natura constitutionala intre autoritati publice. A interpreta, in baza unor declaratii politice, ca Presedintele Romaniei nu si-a exercitat atributiile constitutionale, nu este corect. Presedintele Romaniei isi desfasoara activitatea cu respectarea principiului colaborarii intre institutii, in spiritul unui comportament loial fata de Constitutie, principiu reliefat si in jurisprudenta Curtii Constitutionale prin Decizia nr. 972 din 21 noiembrie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 800 din 28 noiembrie 2012, si prin Decizia nr. 1.431 din 3 noiembrie 2010, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 758 din 12 noiembrie 2010.

34. Fata de cele de mai sus, Curtea urmeaza sa constate ca nu exista elemente concrete din care sa rezulte ca dialogul dintre Presedintele Romaniei si prim-ministru ar fi produs efecte juridice de natura sa conduca la un blocaj institutional prin neexercitarea prerogativelor constitutionale ale Presedintelui Romaniei.

35. Ulterior sesizarii Curtii, prin Adresa nr. 5/1.235 din 6 martie 2014, inregistrata la Curtea Constitutionala sub nr. 958 din 6 martie 2014, prim-ministrul Romaniei, domnul Victor-Viorel Ponta, a solicitat Curtii sa ia act de cererea prin care se retrage, ca ramasa fara obiect, Sesizarea nr. 5/1.225 din 5 martie 2014, formulata in temeiul prevederilor art. 146 lit. e) din Constitutie, inregistrata la Curtea Constitutionala sub nr. 931 din 5 martie 2014, avand in vedere publicarea in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 162 din 5 martie 2014, a Decretului nr. 261/2014 privind revocarea din functie si numirea unor membri ai Guvernului Romaniei.

36. Cererea privind solutionarea conflictului juridic de natura constitutionala dintre Presedintele Romaniei si Guvernul Romaniei a fost dezbatusa in sedinta din data din 19 martie 2014. La sedinta a participat Claudiu Constantin Dinu, consilier prezidential pe probleme juridice din cadrul Departamentului constitutional legislativ al Administratiei Prezidentiale.

37. Avand cuvantul, consilierul prezidential solicita Curtii sa respinga cererea de renuntare formulata de prim-ministrul Romaniei, aratand ca potrivit dispozitiilor art. 14 raportate la art. 55 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constitutionala are obligatia de a solutiona cererea privind solutionarea conflictului juridic de natura constitutionala.

38. Pe fond, consilierul prezidential apreciaza ca declaratiile publice ale Presedintelui Romaniei constituie o manifestare a dreptului la exprimarea opiniei politice a acestuia, care nu a conditionat numirea Guvernului de angajarea raspunderii in fata Parlamentului. Corespondenta purtata intre Presedintele Romaniei si prim-ministrul Romaniei cu prilejul numirii guvernului remaniat a avut ca obiect modalitatea de interpretare si aplicare a dispozitiilor constitutionale incidente, in conditiile speciale ale desfiintarii aliantei politice castigatoare a alegerilor parlamentare, care a determinat compozitia politica a guvernului precedent. In urma discutiilor purtate, prim-ministrul a decis angajarea raspunderii Guvernului in fata Parlamentului asupra unui program, iar Presedintele Romaniei a emis decretul de numire in functie a noilor ministri.

CURTEA,

39. examinând sesizarea formulată de prim-ministrul Victor-Viorel Ponta privind existența unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvernul României, punctele de vedere ale Președintelui României și Guvernului României, raportul întocmit de judecătorul-raportor, prevederile Constituției și ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

40. Curtea constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit art. 146 lit. e) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 34 și 35 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritățile publice.

I. Admisibilitatea sesizării

41. În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. e) din Constituție, Curtea Constituțională „*solucionează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice*”. În acest sens, autorități publice care ar putea fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională sunt numai cele cuprinse în titlul III din Constituție, și anume: Parlamentul, alcătuit din Camera Deputaților și Senat, Președintele României, ca autoritate publică unipersonală, Guvernul, organele administrației publice centrale și ale administrației publice locale, precum și organele autorității judecătorești. Pentru exercitarea competenței prevăzute de Constituție, Curtea este sesizată la cererea „*Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii*”. Subiectele de drept pe care Legea fundamentală le îndrituiește a sesiza Curtea sunt limitativ prevăzute, dispoziția constituțională nedistingând după cum autoritățile pe care le reprezintă sunt sau nu parti în conflictul cu care sesizează Curtea.

42. Prin urmare, Curtea constată că prim-ministrul României este în drept să formuleze cererea cu privire la soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României și Guvernul României, autorități publice susceptibile a avea calitatea de parti într-un conflict juridic de natură constituțională.

43. Cu privire la cererea autorului sesizării prin care se solicită Curții să ia act de retragerea „*ca ramasa fara obiect*” a sesizării formulate, se reține că, potrivit dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Procedura juridictională prevăzută de prezenta lege se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care ele sunt compatibile cu natura procedurii în fața Curții Constituționale. Compatibilitatea se hotărăște exclusiv de Curte.*” Or, natura procedurii desfășurate în fața Curții Constituționale este determinată de natura atribuțiilor pe care instanța constituțională le exercită în virtutea rolului său de garant al supremăției Constituției. Astfel, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România și are competențe consacrate prin însăși Legea fundamentală, atribuții de drept constituțional, ramura a dreptului public, așa încât procedura desfășurată în fața Curții Constituționale își însușește toate trăsăturile unei proceduri jurisdicționale de drept public.

44. Renunțarea la judecată, ca expresie a principiului disponibilității, este un drept recunoscut partilor participante la un proces de natură civilă, fiind expres prevăzut de norma procesuală civilă.

45. Prin urmare, data fiind natura atribuțiilor Curții Constituționale, în lipsa unei reglementări exprese cu privire la posibilitatea partilor aflate într-o procedură desfășurată în fața Curții de a renunța la judecată, chiar în condițiile trimiterii la regulile procedurii civile, apreciem că solicitarea adresată Curții de a lua act de retragerea, ca ramasa fara obiect, a sesizării formulate în cauză nu este compatibilă cu procedura privind soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice.

46. Așa fiind, în temeiul art. 14 coroborat cu art. 55 din Legea nr. 47/1992, Curtea respinge cererea de retragere a sesizării formulată de prim-ministrul României și urmează a analiza pe fond sesizarea formulată de acesta, dispunând cu privire la existența sau inexistența unui conflict juridic de natură constituțională, în acord cu prevederile art. 146 lit. e) din Constituție.

II. Examinarea condițiilor privind existența unui conflict juridic de natură constituțională

II. 1. Prezentarea situației de fapt

47. În data de 3 martie 2014, prim-ministrul României, domnul Victor-Viorel Ponta, a transmis propunerea prin care a solicitat Parlamentului convocarea în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, pentru data de 4 martie 2014, ora 15,00, în vederea aprobării unor modificări în structura și componenta Guvernului României, respectiv desființarea/înființarea unor posturi de membru al Guvernului, revocarea din funcție și numirea în funcție a unor membri ai Guvernului.

48. În temeiul prevederilor art. 85 alin. (3) din Constituție, precum și ale art. 36 și art. 37 alin. (1) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, Parlamentul României a adoptat Hotărârea nr. 1/2014 privind modificarea structurii și compoziției politice a Guvernului României.

49. Hotărârea Parlamentului României a fost comunicată Președintelui României în aceeași zi, 4 martie 2014, în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute la art. 85 alin. (2) și (3) din Constituție. Hotărârea nr. 1/2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 4 martie 2014.

50. În data de 4 martie 2014, după adoptarea Hotărârii Parlamentului, în calitate de Președinte al României, domnul Traian Băsescu a susținut o conferință de presă în care a declarat public că va numi toți miniștrii în momentul în care condițiile vor fi îndeplinite, iar numirea membrilor Guvernului, conform Hotărârii Parlamentului menționate anterior, este condiționată de asumarea, de către Guvernul în exercițiu, a unui nou program de guvernare acordat de partidele participante la noua coaliție guvernamentală.

51. În data de 5 martie 2014, prim-ministrul României sesizează Curtea Constituțională cu cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României și Guvernul României.

52. În aceeași zi, prim-ministrul României anunță public că Guvernul României își va angaja răspunderea, în temeiul art. 114 alin. (1) din Constituție, în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună, asupra unui program.

53. Ulterior, în temeiul prevederilor art. 85 alin. (2) și (3), ale art. 100 alin. (1) și art. 106 din Constituție, Președintele României a emis decretul privind revocarea din funcție și numirea unor membri ai Guvernului României - Decretul nr. 261/2014, care a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 162 din 5 martie 2014.

II. 2. Noțiunea de conflict juridic de natură constituțională între autorități publice

54. Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005, că acesta presupune „*acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intra în obligațiile lor*”. De asemenea, prin Decizia nr. 97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 5 martie 2008, Curtea a reținut: „*Conflictul juridic de natură constituțională există între două sau mai multe autorități și poate privi continuitatea ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale.*” În sfârșit, Curtea a mai statuat că textul art. 146 lit. e) din Constituție „*stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea*” (Decizia nr. 270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 15 aprilie 2008).

55. Fata de circumstanțierea realizată în jurisprudența citată cu privire la atribuția conferită Curții Constituționale de art. 146 lit. e) din Constituție, rezultă că în prezenta cauză Curtea urmează să decida dacă aspectele sesizate în cererea prim-ministrului intrunesc elementele

constitutive ale unui conflict juridic de natura constitutională între Președintele României și Guvernul României, având a analiza următoarele împrejurări:

- dacă Președintele României poate condiționa numirea membrilor Guvernului, ca efect al remanierii guvernamentale prin care se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, de aprobarea de către Parlament a modificării sau completării programului politic al Guvernului;

- dacă prin declarațiile publice cu privire la numirea în funcție a membrilor Guvernului, Președintele României a omis sau a refuzat să îndeplinească o obligație constituțională de natură a genera un blocaj instituțional.

II. 3. Cadrul juridic constituțional incident în soluționarea cererii privind constatarea unui conflict juridic de natură constituțională

56. - Art. 85: „(1) *Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament*

(2) *În caz de remanieră guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului*

(3) *Dacă prin propunerea de remanieră se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alineatul (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.”;*

- Art. 102 alin. (1): „*Guvernul, potrivit programului sau de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.”;*

- Art. 103: „(1) *Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament*

(2) *Candidatul pentru funcția de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului*

(3) *Programul și lista Guvernului se dezbate de Camera Deputaților și de Senat, în ședința comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor.”;*

- Art. 104: „(1) *Primul-ministru, miniștrii și ceilalți membri ai Guvernului vor depune individual, în fața Președintelui României, jurământul de la articolul 82*

(2) *Guvernul în întregul său și fiecare membru în parte își exercită mandatul, începând de la data depunerii jurământului.”;*

- Art. 109: „(1) *Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia [...].”*

II. 4. Numirea Guvernului - dispozițiile art. 85 alin. (1) coroborate cu art. 103 din Constituție

57. După desemnarea de către Președintele României a candidatului pentru funcția de prim-ministru, Parlamentul verifică, prin comisiile permanente, candidații pentru funcția de ministru. Dacă în urma audierilor la comisii candidații înscrși pentru funcția de ministru primesc aviz favorabil, Parlamentul, în ședința comună a celor două Camere, dezbate Programul de guvernare și lista completă a Guvernului.

Parlamentul, cu votul majorității deputaților și senatorilor, acordă încredere Guvernului și aprobă prin hotărâre atât Programul de guvernare, expresie a compoziției politice a Guvernului, cât și lista membrilor Guvernului, care reflectă structura și compoziția politică a executivului [art. 103 alin. (3) din Constituție].

58. Potrivit prevederilor art. 90 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992, hotărârea Parlamentului, semnată de președinții Camerelor, se înaintează de către aceștia de îndată Președintelui României, spre a proceda la numirea Guvernului.

59. Numirea Guvernului de către Președintele României nu se face la sesizarea prim-ministrului, ci la sesizarea președinților celor două Camere ale Parlamentului și în baza hotărârii Parlamentului de aprobare a Programului de guvernare și a listei complete a membrilor Guvernului. Astfel, potrivit art. 85 alin. (1) teza a doua din Constituție, Președintele României numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

II. 5. Remanieră guvernamentală care are ca efect schimbarea structurii sau compoziției politice a Guvernului-dispozițiile art. 85 alin. (3) din Constituție

60. Remanieră guvernamentală reprezintă înlocuirea unor membri ai Guvernului cu alte persoane care nu se regăsesc pe lista inițială aprobată de Parlament, la investitura. În acest caz,

Președintele României revocă și numește pe unii membri ai Guvernului, procedura prevăzută de art. 86 alin. (2) și (3) și art. 90 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992, fiind pe deplin aplicabilă.

61. Din textul Constituției rezultă că, în cazurile prevăzute la alin. (1) și (3) ale art. 85, numirea de către Președintele României a miniștrilor este un act de executare a hotărârii Parlamentului și de investire, pe această bază, a miniștrilor de către șeful statului. Hotărârea organului reprezentativ suprem al poporului român [art. 61 alin. (1) din Constituția României] este un act obligatoriu, pe care Președintele nu l-ar putea refuza decât prin săvârșirea unor fapte grave de încălcare a Constituției. Potrivit art. 85 alin. (3) din Constituție, competența constituțională a Președintelui României în procedura de remanieră a Guvernului vizează doar revocarea și numirea unor membri ai executivului, pe baza aprobării Parlamentului.

II. 6. Programul de guvernare

62. În ceea ce privește Programul de guvernare, acest document politic vizează exclusiv raportul constituțional dintre Parlament și Guvern, raport guvernat de dispozițiile art. 61 alin. (1) din Constituție, „*Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării*”, și de cele ale art. 102 alin. (1) din Constituție, „*Guvernul, potrivit programului sau de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice*”.

63. În caz de remanieră guvernamentală, dispozițiile constituționale ale art. 103 alin. (3) nu prevăd obligația prim-ministrului de a supune votului de încredere al Parlamentului acest act politic, ci doar, așa cum s-a aratat în prealabil, lista membrilor Guvernului, care reflectă structura și compoziția politică a noului executiv.

64. Însa, Guvernul răspunde politic în fața Parlamentului, în conformitate cu dispozițiile art. 109 din Constituție, potrivit cărora „(1) *Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia [...].*”, iar cât timp încrederea acordată Guvernului nu a fost retrasă, nu există temei constituțional pentru ca acelasi Program de guvernare, aprobat de Parlament la investitura, să fie din nou supus aprobării Parlamentului. Mai mult, pe parcursul exercitării mandatului, dacă apreciază că Guvernul nu își poate realiza funcțiile constituționale sau programul politic în noua sa componență, Parlamentul, în îndeplinirea funcției sale de control, poate să retragă Guvernului încrederea acordată, prin promovarea și adoptarea unei motiuni de cenzură, în condițiile art. 113 din Constituție.

65. Pe de altă parte, întrucât punerea în aplicare a Programului de guvernare este condiționată de aprobarea de către Parlament, orice modificare a acestuia impune în sarcina Guvernului obligația de a supune dezbaterii forului legislativ noul conținut al Programului. Astfel, în temeiul art. 114 alin. (1) din Constituție „*Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege*”. Decizia Guvernului de a-și angaja răspunderea constituie un act de voință exclusiv, unilateral și irevocabil realizat în vederea adoptării noului program, iar Parlamentul, în condițiile

procedurile stabilite prin Regulamentul activitatilor comune ale Camerei Deputatilor si Senatului, aprobat prin Hotararea Parlamentului Romaniei nr. 4/1992, poate vota, in urma depunerii de catre cel putin o patrime din numarul total al deputatilor si senatorilor, o motiune de cenzura care are drept efect demiterea Guvernului.

III. Analiza existentei conflictului juridic de natura constitutionala

66. Conform jurisprudentei Curtii Constitutionale „*Conflictul juridic de natura constitutionala intre autoritati publice presupune acte sau actiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe isi aroga puteri, atributii sau competente, care, potrivit Constitutiei, apartin altor autoritati publice, ori omisiunea unor autoritati publice, constand in declinarea competentei sau in refuzul de a indeplini anumite acte care intra in obligatiile lor.*” (Decizia Curtii Constitutionale nr. 53 din 28 ianuarie 2005, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 144 din 17 februarie 2005) 67. Conflictul juridic de natura constitutionala se poate declansa intre doua sau mai multe autoritati si poate privi continutul ori intinderea atributiilor lor decurgand din Constitutie, ceea ce inseamna ca acestea sunt conflicte de competenta, pozitive sau negative, si care pot crea blocaje institutionale.

68. In aceeaasi decizie, Curtea Constitutionala a mai statuat ca opiniile, judecatile de valoare sau afirmatiile titularului unui mandat de demnitate publica - asa cum este Presedintele Romaniei, autoritate publica unipersonala, ori cum este conducatorul unei autoritati publice - referitoare la alte autoritati publice nu constituie prin ele inele conflicte juridice intre autoritati publice. Parerile sau propunerile privind modul cum actioneaza ori ar trebui sa actioneze o anumita autoritate publica sau structurile acesteia, chiar critice fiind, nu declanseaza blocaje institutionale, daca nu sunt urmate de actiuni sau inactiuni de natura sa impiedice indeplinirea atributiilor constitutionale ale acelor autoritati publice. Asemenea pareri ori propuneri raman in cadrul limitelor libertatii de exprimare a opiniilor politice, cu ingradirile prevazute de art. 30 alin. (6) si (7) din Constitutie.

69. Articolul 84 alin. (1) din Constitutie prevede ca, „*In timpul mandatului, Presedintele Romaniei nu poate fi membru al unui partid si nu poate indeplini nicio alta functie publica sau privata*”. Aceste interdictii nu exclud insa posibilitatea exprimarii, in continuare, a opiniilor politice, a angajamentelor si a scopurilor prezentate in programul sau electoral ori sa militeze si sa actioneze pentru realizarea acestora, cu respectarea prerogativelor constitutionale.

70. Functia de mediere intre puterile statului, precum si intre stat si societate, prevazuta de art. 80 alin. (2) teza a doua din Constitutie, impune impartialitate din partea Presedintelui Romaniei, dar nu exclude posibilitatea exprimarii opiniei sale privind modul optim de solutionare a divergentelor aparute.

71. Dreptul la exprimarea opiniei politice este garantat si pentru Presedintele Romaniei de art. 84 alin. (2), care prevede pentru seful statului aceeaasi imunitate ca si pentru deputati si senatori, art. 72 alin. (1) din Constitutie aplicandu-se in mod corespunzator.

72. Curtea constata ca nu exista alte motive intemeiate pe dispozitiile si pe principiile Constitutiei care sa justifice reconsiderarea acestor teze statuate in jurisprudenta instantei constitutionale.

73. Pe de alta parte, Curtea subliniaza faptul ca, in activitatea de indeplinire a mandatelor constitutionale ce le revin, reprezentantii autoritatilor publice, prin pozitiiile pe care le exprima, au obligatia de a evita crearea unor stari conflictuale intre puteri. Statutul constitutional al Presedintelui, precum si rolul acestuia in cadrul democratiei constitutionale il obliga sa isi aleaga forme adecvate de exprimare.

74. Asa fiind, Curtea constata ca declaratiile Presedintelui Romaniei nu au fost urmate de actiuni sau inactiuni de natura sa impiedice indeplinirea atributiilor constitutionale ale autoritatii executive, seful statului semnand Decretul nr. 261/2014 privind revocarea din functie si numirea unor membri ai Guvernului Romaniei, care a fost publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 162 din 5 martie 2014.

75. In ceea ce priveste momentul la care se exercita de catre Presedinte aceasta atributie constitutionala, Curtea retine ca nici Constitutia, nici Legea nr. 90/2001 nu prevad un termen in limitele caruia Presedintele Romaniei trebuie sa emita decretul privind revocarea din functie si numirea membrilor Guvernului.

76. Avand in vedere considerentele expuse in prezenta decizie, dispozitiile art. 1 alin. (3) si (4), art. 85, art. 102 alin. (1), art. 103, art. 104, art. 109 si ale art. 146 lit. e) din Constitutie, precum si prevederile art. 11 alin. (1) lit. A.e), art. 3 4 si ale art. 35 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUTIONALA

In numele legii

DECIDE:

Curtea constata ca nu a existat un conflict juridic de natura constitutionala intre Presedintele Romaniei si Guvernul Romaniei, generat de declaratiile publice ale Presedintelui Romaniei cu privire la numirea in functie a membrilor Guvernului. Decizia este definitiva si general obligatorie si se comunica Presedintelui Romaniei si prim-ministrului Romaniei si se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I. Pronuntata in sedinta din data de 19 martie 2014.

PRESEDINTELE CURTII CONSTITUTIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-sef,
Mihaela Senia Costinescu